
YAPAY ZEKAYA
Mucize Dokunuş
DR. SEYFULLAH ŞAHİNOĞLU
TİLKİ Kitap

tilki
Kitap

YAPAY ZEKAYA MUCİZE DOKUNUŞ
Dr. Seyfullah Şahinoğlu

Tilki Kitap©
www.tilkikitap.com
tilki@matbumedya.com
0850 304 22 03
Yayıncı Sertifika No 28740

Genel Müdür: Emrah Çelik
Editör: Tuba Aslantaş
Sayfa Tasarım: Yusuf Efe Civlez
Kapak Tasarım: Tekin Parmaksız

1. Basım, İstanbul, Haziran 2026
ISBN: 978-625-8579-95-6
Tilki Kitap Matbaa / İstanbul
Matbaa Sertifika No: 48138

Eserin tüm telif hakları yazara aittir. Yazar, bu baskı için basım-satış-dağıtım-tanıtım haklarını Tilki Kitap'a devretmiştir. Yazar, eserin kapak dahil içeriğindeki tüm materyallerin (metin, görsel öge, tablo…) yasal ve fikri sorumluluğunu kabul etmiştir. Tilki Kitap'ın kurumsal görüşü olmayabilir.

YAPAY ZEKAYA MUCİZE DOKUNUŞ

Dr. Seyfullah Şahinoğlu

İÇİNDEKİLER

YAZAR HAKKINDA 7
ÖNSÖZ 9
GİRİŞ 11
DİJİTAL ÇAĞ ANAFORU 15
1. Dijital Çağ Kavramı ve Özellikleri 15
1.1. Algoritmik Döngü 17
1.2. FOMO (Fear of Missing Out) 18
1.3. Hız ve Tüketim Baskısı 18
1.4. Dijital Narsisizm ve Dijital Bağımlılık 19
1.5. Veri Metalaşması 21
2. Dijital Çağ'ın Kronik Sorunları 23
2.1. Bilişsel ve Psikolojik Sorunlar 23
2.2. Bilgi Kirliliği (İnfodemi) 23
2.3. Mahremiyet ve Denetim Sorunu 24
2.4. Fizyolojik Etkiler 25
2.5. Değer Kaybı ve Sosyal İzolasyon 25
YAPAY ZEKÂ VE TEHDİT ALGISI 27
1. Konjonktürel Gerçeklik: Riskler ve Fırsatlar 27
1.1 Ekonomik Etkiler 28
1.2. Siyasi Güç ve Otorite 28
1.3. Sosyal ve Etik Boyut 30
1.4. Güvenlik ve İnsanlığın Geleceği 30
2. Din, Ahlak ve Etik Odaklı Kaygılar 31
2.1. Bilgi ve Öğrenme Yeteneği 36

2.2. Akıl ve Sorumluluk 36
2.3. Adalet ve Ön Yargıdan Kaçınma 36
2.4. İnsanın Yaratılış Amacı 36
2.5. Doğa ve Çevreye Özen 36
3. Yapay Zekâ ve Eğitim 37
4. Eğitimde Amaç ve Hedef 41
PEYGAMBERLERİN ÖRNEK YAŞAMI VE MUCİZELER 45
1. Mucize Kavramı 45
2. Hz. Süleyman ve Mucizeleri 51
2.1. Cinler ve İnsanüstü Güçler 51
2.2. Rüzgârın Kontrolü 52
2.3. Hayvanlarla İletişim 52
2.4. Belkıs'ın Tahtının Getirilmesi 52
3. Hz. Musa ve Mucizeleri 56
4. Hz. İsa ve Mucizeleri 58
5. Hz. Muhammed ve Miraç Olayı 59
5.1. Sidretü'l-Münteha'nın İhtişamı 63
5.2. Yedi Kat Sema ve Ötesi 64
5.3. Beytü'l-Ma'mur ve Meleklerin Çokluğu 66
5.4. Arş'ın Azameti ve Kürsi'nin İhtişamı 67
5.5. Burak ve Cebrail 69
5.6. Rü'yetullah (Allah'ı Görmek) 74
6. Mucize Etkisi 78
SONUÇ 85
KAYNAKÇA 91

YAZAR HAKKINDA

1968 yılında Samsun'da doğdu. İlk ve ortaokulu İstanbul, liseyi ise Kırklareli İmam Hatip Lisesinde 'Okul Birincisi' olarak tamamladı. Boğaziçi Üniversitesi İş İdaresinden mezun oldu. Ardından Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesini bitirdi. Sırasıyla; İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü Din Eğitimi Anabilim Dalında, Kur'an-ı Kerim'deki Tehdit Ayetlerinin Din Eğitimi Açısından Tahlili teziyle önce 'Yüksek Lisans', sonra yine aynı bölüm ve anabilim dalında, Eğitimde Holistik (Bütünsel) Yaklaşım ve Din Eğitimi teziyle de 'Doktora' programını tamamladı.

1990 yılından itibaren çeşitli devlet okullarında ve özel kolejlerde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği yapan yazar; özellikle 'eğitim, felsefe, sosyal bilimler ve ilahiyat' alanlarında kapsamlı araştırmalar yürütmekte, eğitim ve din eğitimini önceleyen çalışmalarında ise alternatif çözüm ve yaklaşımlara odaklanmak suretiyle süreç ve alana yönelik hem teorik hem de pratik düzeyde ciddi katkılar sağlamaktadır. Bunun yanı sıra, yenilikçi eğitim teknolojilerinin, özellikle yapay zekânın eğitim ekosistemine sağladığı somut katkıları derinlemesine incelemekte ve bu teknolojilerin beraberinde getirdiği dinî, sosyal ve etik çekince ve kaygıları da çeşitli akademik platformlarda dile getirmektedir.

Eğitim teorilerini her fırsatta toplumsal faydaya dönüştürmeyi hedefleyen yazar, bu kapsamda 2023-2024 Akademik

Güz Yarıyılında İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Din Hizmetlerinde İletişim ve Tebliğ (Tezli) Anabilim Dalında Doktor Öğretim Görevlisi olarak Kur'an'da ve Sünnette Tebliğ ve İrşat Usulü adlı Yüksek Lisans dersini vermiştir. Çeşitli mecralarda yayımlanmış aşağıdaki portallarda yer alan birçok akademik/entelektüel kitap ve makalesi bulunan yazar, evli ve 3 çocuk babası olup iyi derecede İngilizce ve Arapça bilmektedir.

1. Google Scholar Profil Adresi

https://scholar.google.com/citations?user=YTxd9SAAAAAJ&hl=tr

2. Web of Science Researcher

https://www.webofscience.com/wos/author/record/ADF-1389-2022

3. Researchgate

https://www.researchgate.net/profile/Seyfullah-Sahinoglu?ev=hdr_xprf

4. Academia.edu

https://iszu.academia.edu/DrSeyfullahSahinoglu

İletişim

E-mail 1 : sahinogluseyfullah@gmail.com

E-mail 2 : seyf64@hotmail.com

ÖNSÖZ

Son yıllarda insan yaşamında etkisi giderek artan teknolojik gelişmeler dikkatle ele alındığında sektörün en yetkili ağızlarından özellikle "A.I." olarak adlandırılan "Artificial Intelligence" yani yapay zekâ teknolojileriyle alakalı oldukça ciddi, kaygı dolu söylemler yüksek sesle dile getirilmektedir. Ardından tüm ulus ve devletler bu konuda ortak görev ve sorumluluklar üstlenmeye; gerekli etik ve bilimsel düzenlemeleri yaparak somut ve yapıcı adımlar atmaya davet edilmektedir. Yapay zekâ teknolojilerinin; eğitim dâhil bilimsel birçok alanda eser, hizmet ve üretim kalitesini artıran, iş akışını kolaylaştıran, reel üretim maliyetini düşüren, kısaca insan yaşamını doğrudan etkileyerek yeni imkân, fırsat ve avantajlar sunan yönlerinin olduğu tartışılmaz bir gerçektir. Ancak sektör kurucu ve geliştiricileri tarafından söz birliği edilmişçesine sürekli yinelenen ve gündemden hiç düşmeyen kaygı dolu ifadeler; yapay zekâ teknolojisinin olumsuz pek çok yönüne vurgu yaparak onu yüzyılın ve hatta insanlığın en büyük sorunu olarak lanse etmektedir. Gelinen bu noktada yapay zekânın; ekonomik boyutta insan istihdamını ciddi oranda düşüreceği, siyasi anlamda otoriter bir güç kazanarak ulus ve devletlerin yönetimini ele geçireceği, sürekli öğrenerek kendini geliştirme kurgu ve formatına sahip olması nedeniyle de toplumsal davranış biçimlerini değiştirebileceği ve zamanla insan ırkını yeryüzünden tamamen silebileceği sıklıkla dile getirilmektedir.

İnsan eliyle inşa edilen sistem ve yapıların, bireysel özgür iradeyi kısıtlayan ve manipüle eden bu tür özellikler taşıması yalnızca sosyo-kültürel yaşamı değil, hiç şüphesiz tüm süreç ve sonuçlarıyla İslam inanç ve düşünce sistemini doğrudan ve yakından ilgilendirmektedir. Konuya özellikle İslam inanç ve ahlak perspektifinden bakıldığında insanın hür iradesine ket vuran, davranış ve eylem temayülüne ipotek koyan bu tür düzenlemelerin bireyin iman, ibadet ve ahlaki sorumluluklarını özgürce yerine getirme imkânını daralttığı açıkça görülmektedir.

Dahası Allah'ın fevkalade özel ve yüksek bir kabiliyet bahşettiği insan ırkının bir makina veya sistem tarafından yok edileceğine dair öne sürülen bu tür inanç, düşünce ve söylemler, konuyu tüm yönleriyle din ve dinlerin ana teması hâline getirmektedir. Neticede, acil çözüm bekleyen söz konusu dinî ve etik kaygılar nedeniyle hayat, ölüm, varlık, yokluk ve yaratılış gibi konular, insan zihnini yeniden meşgul etmeye başlamış ve bu süreçte hızla artan inançsızlık ve inanç zayıflığı sendromuna karşı tüm dinî kurum ve kuruluşlar ile alanın yetkin isimleri göreve çağrılarak; inanç ve maneviyatın yeniden konumlandırılması öngörülmüştür.

Dr. Seyfullah Şahinoğlu
Mayıs, 2026

GİRİŞ

Yapay zekâ tabanlı çözümler, genellikle *ideal, konforlu ve güvenli bir yaşam* vaadiyle piyasaya sürülse de bu teknolojilerin taşıdığı ontolojik riskler, uzmanlar tarafından sıklıkla dile getirilmektedir (Bostrom, 2020, s. 112). Gündemden düşmeyen kaygı dolu senaryolar ve insan varlığını tehdit eden söylemler, teknoloji geliştiricilerinin dahi *kontrollü gelişim* çağrısı yapmasına neden olmaktadır (Russell, 2021, s. 45). Yapay zekâ teknolojilerini geliştiren aktörlerin hatırlatmalarına ek olarak devlet yöneticileri, dinî otoriteler ve yetkili kurumlar da sorunun çözümünde daha etkin rol almaya davet edilmektedir (T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, 2025; Yükseköğretim Kurulu, 2025). Dolayısıyla, yalnızca teknik uzmanların değil; devlet yöneticileri, dinî lider ve etik kurulların da dâhil olduğu bu süreçte ortak bir denetim mekanizmasının kurulması zorunlu bir hâle gelmiştir (Floridi, 2019, s. 18). Sıklıkla ifade edildiği üzere yapay zekâ teknolojisinin insanı taklit etme ve bir öngörü de olsa onun yerine geçme kabiliyeti; onu hayli farklı ve önemli kılmakta ve onun insanlığın başa çıkması gereken en büyük sorun, hatta *varoluşsal bir tehdit* olarak algılanmasına neden olmaktadır.

İnsan beyninden esinlenerek geliştirilen yapay zekânın, yakın gelecekte insan ırkının yerini alacağına dair iddialar, konunun önem ve aciliyetini açıkça ortaya koymaktadır (Bostrom, 2014, s. 115; Russell, 2019, s. 42). Bu iddia, Nick Bostrom'un

Son yıllarda insan yaşamında etkisi giderek artan teknolojik gelişmeler dikkatle incelendiğinde, YZ teknolojileriyle alakalı oldukça ciddi ve kaygı dolu söylemler yüksek sesle dile getirilmektedir. İnsan eliyle inşa edilen sistem ve yapıların, bireysel özgür iradeyi kısıtlayan ve manipüle eden bu tür özellikler taşıması yalnızca sosyo-kültürel yaşamı değil, hiç şüphesiz tüm süreç ve sonuçlarıyla İslam inanç ve düşünce sistemini doğrudan ve yakından ilgilendirmektedir.

Gerçekte insan; dijital evrende algoritmaların ördüğü, yoğun olarak etki ve varlık gösteren dijital illüzyonlardan ve sosyal medyanın süsleyerek dayattığı sahte mutluluk ile gerçeklik sonrası gelişen zihinsel karmaşalardan kurtulmak için mucize benzeri güçlü bir dayanak ve destek arayışındadır. Bugünün hız ve ağ odaklı dünyasında, avucundaki ekranlarda büyük bir veri denizinde yüzdüğünü sanan, ama gerçekte o denizde boğulmakta olan modern insanın ihtiyaç duyduğu yegâne şey; içinde bir yerlerde saklı olan manevi gücün yeniden ihya ve inşa edilmesidir. Zira bu manevi güç, sadece bireysel bir sığınak görevi üstlenmeyecek, yanı sıra bilgi çağının hız ve yoğunluk baskısına karşı insanı dengede tutan kuvvetli bir etmen olacaktır.

Bu bağlamda, peygamberlerin örnek yaşamında yer alan hikmet ve mucizelere bakmak fevkalade yerinde olacaktır. Dijital anaforun insanı içine çektiği bu kaotik düzende; Kur'an'da zikredilen peygamber mucizeleri, tarihi birer kıssa olmanın ötesine geçerek modern dünya ve insanlık için topyekûn bir çıkış yolu ve kurtuluş reçetesi sunmaktadır. İnsanın hayal dünyası ve gelecek beklentilerini aşan, olağanüstü bir gerçeklik barındıran bu mucizeler dikkatle incelendiğinde ilahi bir dokunuşun yanı sıra süregelen mutlak bir gözetimin varlığı; akıl, zihin ve ruhlarda derin bir farkındalık ve eşsiz bir uyaran etkisi bırakmaktadır. Neticede insan; öze dönüş yolculuğunda onulmaz fırsatlardan kabul edilen peygamber mucizelerine ait eşsiz bilgi ve mesajlardan yola çıkarak Hz. Süleyman'dan hikmet ve hikmetle yönetmeyi, Hz. Musa'dan illüzyonları yıkmayı ve Hz. İsa'dan da ölü kalpleri diriltip ruhları iyileştirmeyi öğrenecek ve tüm bunları yaşam programının vazgeçilmez ilkeleri kılacaktır. Böylece dijital anaforun yarattığı suni cendereden çıkış yolu olarak Kur'an'da yer alan temel hakikatlerin gerçek yol göstericiliği, bir kez daha tescillenmiş olacaktır.

Tilki Kitap
tilkikitap.com
KDV muafiyeti uygulanmıştır.
9 786258 579956